
De organisatie van de Vlaamse toetsen: een kijk achter de schermen van planning tot feedback

INHOUD

Inhoud	2
Inleiding	3
1. Toetskalender en toetsmoment	4
1.1. Periode bepalen	4
1.2. Verdeling over de toetsmomenten	4
1.3. Toetsmomenten	5
2. Herplanning toetsmoment voor 30 september	7
3. Registratieperiode	8
4. Toetsen klaarzetten	9
4.1. Het toets- en afnamedesign	9
4.2. Unieke toetsen	9
4.3. Technisch proces van planningen toewijzen	10
4.4. Veranderingen van school na de registratieperiode	10
5. Afname Vlaamse toetsen	11
5.1. Helpdesk en monitoring	11
5.2. Planning van inhaalmomenten	12
6. Complexe analyses	12
Conclusie	14

INLEIDING

Deze tekst verduidelijkt:

- Hoe de technische voorbereiding en praktische organisatie van de afname van de Vlaamse toetsen achter de schermen vorm krijgt.
- Wat de mogelijkheden en begrenzingsen zijn.

Alle stappen, zoals de planning van toetsmomenten, de registratie van vrijstellingen en leerlingen vormen samen een ketting. Dit zorgt ervoor dat als één deel van de ketting wijzigt, dit een invloed heeft op andere delen van de ketting.

In deze tekst worden verschillende delen uit die ketting beschreven.

- Eerst wordt toegelicht hoe de toetskalender en de verdeling van de toetsmomenten bepaald wordt (hoofdstuk 1).
- Daarna volgt de uitleg over het technisch proces dat de toetsmomenten raadpleegbaar maakt in het Vlaamse toetsen Schoolloket. Vervolgens wordt uitgelegd hoe herplanningen van toetsmomenten verlopen (hoofdstuk 2).
- Verder beschrijft de tekst hoe de informatie die toetscoördinatoren registreren in het Vlaamse toetsen Schoolloket tijdens de registratieperiode (hoofdstuk 3) het startpunt is voor het technisch proces van het 'klaarzetten van toetsen' (hoofdstuk 4) en worden ook de afname en het principe van inhaalmomenten uitgelegd (hoofdstuk 5)).
- Ten slotte wordt de link gelegd tussen de verschillende schakels in de ketting en de complexe analyses die nodig zijn om de resultaten van de toetsen te berekenen (hoofdstuk 66).
- Op het einde volgt een conclusie met de belangrijkste aandachtspunten voor scholen.

In artikel 4,2 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is de verwerking van persoonsgegevens gedefinieerd. Het Departement Onderwijs en Vorming verwerkt persoonsgegevens in het kader van de decretale opdracht voor de organisatie van de Vlaamse toetsen. Het beleid van het Departement op het vlak van gegevensverwerking vind je op de [website van het Departement Onderwijs en Vorming](#).

1. TOETSKALENDER EN TOETSMOMENT

1.1. Periode bepalen

De periode van afname van de Vlaamse toetsen valt elk jaar tussen **eind april en midden mei**, zoals bepaald in het [besluit van de Vlaamse Regering over de organisatie van de Vlaamse toetsen](#). Dan zijn de meeste leerstofonderdelen aan bod gekomen en is er nog voldoende tijd voor de analyses om de feedback in hetzelfde schooljaar naar de scholen terug te koppelen (zie hoofdstuk 6 Complexe analyses).

De eerste stap is het vastleggen van **de exacte periode** van de toetsafname. Dit gebeurt in het eerste kwartaal van het jaar voordien. Voor de afname van 2026 is het proces dus in januari 2025 opgestart. Om deze periode vast te leggen, houden het team Vlaamse toetsen en het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs rekening met:

- De officiële vakanties, verlofdagen en mogelijke brugdagen.
- Het maximaal aantal leerlingen dat gelijktijdig een toets kan afleggen. De maximumcapaciteit van verschillende IT-modules is begrensd.
- Ruimte voor inhaalmomenten voor scholen die niet kunnen deelnemen aan het geplande toetsmoment.
- De minimale doorlooptijd voor de analyses van de toetsen in functie van leerling- en klassenraadfeedback aan het einde van het schooljaar.

Elke voorziene afnamedag wordt opgedeeld in twee toetsmomenten van telkens 3,5 uur: de **voormiddag** (8u30-12u) en de **namiddag** (12u30-16u). Op woensdag- en vrijdagnamiddag zijn er geen toetsen.

1.2. Verdeling over de toetsmomenten

In een tweede stap worden alle scholen verspreid over de beschikbare toetsmomenten binnen de vastgelegde afnameperiode. Daarbij wordt rekening gehouden met:

- **Het aantal toetsmomenten:** elke leerling krijgt 2 toetsmomenten. De toetsen voor het lager onderwijs worden zoveel mogelijk in de voormiddag gepland, op vraag van de stuurgroep die het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs opvolgt. In deze stuurgroep zitten de onderwijsverstrekkers, vertegenwoordigers van de vakorganisaties en vertegenwoordigers van het Steunpunt Centrale Toetsen in Onderwijs.
- **Het leerjaar:** De onderzoekers kunnen pas met de analyses van de resultaten beginnen wanneer alle leerlingen van een bepaald leerjaar een specifieke toets hebben afgelegd. Daarom worden de toetsen voor één onderwerp en één leerjaar kort na elkaar ingepland (zie hoofdstuk 6 Complexe analyses).
- **Het aantal leerlingen:** per leerjaar zijn er ongeveer 75.000 leerlingen. Er zijn op dit moment (2025) 2 leerjaren, dus in totaal nemen ongeveer 150.000 leerlingen deel aan de Vlaamse toetsen. Om de toetsafname voor elke leerling technisch zo vlot mogelijk te laten verlopen, worden maximaal 15.000 leerlingen per toetsmoment ingepland.

Zo ontstaat een ontwerptoetskalender (figuur 1) die besproken wordt met de onderwijsverstrekkers en goedgekeurd wordt door de reeds vermelde stuurgroep.

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
	22-4-2024	23-4-2024	24-4-2024	25-4-2024	26-4-2024
VM			Toetsmoment 1 2SO	Toetsmoment 1 2SO	Toetsmoment 1 2SO
NM				Toetsmoment 1 2SO	
	29-4-2024	30-4-2024	1-5-2024	2-5-2024	3-5-2024
VM	Toetsmoment 1 4LO	Toetsmoment 1 4LO	Feestdag	Toetsmoment 1 4LO	Toetsmoment 1 4LO
NM	Toetsmoment 1 2SO	Inhaalmoment		Toetsmoment 2 2SO	
	6-5-2024	7-5-2024	8-5-2024	9-5-2024	10-5-2024
VM	Toetsmoment 1 4LO	Toetsmoment 2 4LO	Toetsmoment 2 4LO	Feestdag	Brugdag
NM	Toetsmoment 2 2SO	Toetsmoment 2 2SO			
	13-5-2024	14-5-2024	15-5-2024	16-5-2024	17-5-2024
VM	Toetsmoment 2 4LO	Toetsmoment 2 4LO	Toetsmoment 2 4LO	Inhaalmoment	Inhaalmoment
NM	Toetsmoment 2 2SO	Toetsmoment 2 2SO		Inhaalmoment	

Figuur 1: Voorbeeld toetskalender 2024

1.3. Toetsmomenten

Nadat de ontwerptoetskalender goedgekeurd is, wordt het technisch proces opgestart om scholen toe te kennen aan de specifieke toetsmomenten en deze voor hen zichtbaar te maken. In het [besluit over de organisatie over de Vlaamse toetsen](#) is bepaald dat scholen hun toetsmomenten voor het volgende schooljaar moeten kennen op 30 april. Scholen kunnen vanaf die dag hun **toetsmomenten** raadplegen in het **Vlaamse toetsen Schoolloket**¹ (figuur 2).

¹ Het Schoolloket is deel van de registratiemodule. In het Schoolloket kan de school bijvoorbeeld de toetsmomenten raadplegen en vrijstellingen aanduiden. Een tweede onderdeel van de registratiemodule is de beheermodule, de achterliggende toepassing waar het technisch proces van het toewijzen van planningen gebeurt.

Overzicht toetsmomenten

Schooljaar	Leerjaar	Adres	▲ Toetsafnametype	Toetsafnamereeks	Tijdstip	Vak
2024 - 2025	Lager onderwijs 4de leerjaar	 	Afname	Kennismakingstoets (2025)	ma 10/03/25 00u00 - do 24/04/25 23u59	Nederlands, Wiskunde
2024 - 2025	Lager onderwijs 4de leerjaar	 	Afname	Toetsmoment 1 (2025)	wo 30/04/25 08u30 - wo 30/04/25 12u00	Nederlands, Wiskunde
2024 - 2025	Lager onderwijs 4de leerjaar	 	Afname	Toetsmoment 2 (2025)	vr 09/05/25 08u30 - vr 09/05/25 12u00	Wiskunde

Figuur 2: voorbeeld toetsmomenten in Schoolloket.

Om te zorgen dat de toetsmomenten zichtbaar zijn voor scholen, worden achterliggend toetsafnamereeksen samengesteld om toetsmomenten aan scholen (vestigingsplaatsen) toe te wijzen. De verschillende reeksen (toetsmoment 1, toetsmoment 2) verschijnen als rijen in het Vlaamse toetsen Schoolloket. Binnen een toetsafnamereeks worden de scharniermomenten en de doelgroep gedefinieerd.

- **Scharniermomenten** zijn vaste deadlines waarop een bepaalde fase start of stopt. Het gaat dan bijvoorbeeld om het begin en einde van de registratieperiode, de periode van kennismakingstoetsen, de periode van de toetsafname en de deadline voor het indienen van het toetsverslag.
- **Doelgroepen** zijn belangrijk voor het valideren van de leerlinggegevens in het Schoolloket en het proces van toekennen van specifieke toetsen (zie figuur 3).

[Home](#) | [Overzicht toetsmomenten](#) | [Leerlinggegevens](#) | [Leerlingengroepen](#) | [Toetsverslag](#)

Valideer hier de leerlinggegevens voor de Vlaamse toetsen

Selecteer vestigingsplaats

Zoeken

Secundair onderwijs 2de leerjaar >

[Deelnamelijst](#)

Figuur 3: valideren leerlinggegevens in het Schoolloket

Per leerjaar zijn er verschillende doelgroepen:

Leerjaar	Doelgroepen
4 ^{de} leerjaar lager onderwijs	Gewoon lager onderwijs
	Buitengewoon basisonderwijs
2 ^{de} leerjaar secundair onderwijs	A-stroom (gewoon secundair onderwijs en buitengewoon secundair onderwijs OV4)
	B-stroom (gewoon secundair onderwijs en buitengewoon secundair onderwijs OV4)
	Buitengewoon secundair onderwijs OV1-2-3

2. HERPLANNING TOETSMOMENT VOOR 30 SEPTEMBER

Een school kan uitzonderlijk **een ander toetsmoment aanvragen**. Dit is alleen mogelijk als de school bij de publicatie van de toetsdata in mei een eerder geplande activiteit voor het volgende schooljaar niet meer kan verplaatsen. Scholen kunnen dit aanvragen via een **webformulier** dat op de website www.vlaamsetoetsen.be beschikbaar is tussen 30 april en 30 september.

Mogelijke redenen zijn bijvoorbeeld:

- Extra-murosactiviteiten die al zijn gepland en waarvoor reeds een vooruitbetaling is gebeurd
- Pedagogische studiedagen die al zijn vastgelegd
- Facultatieve verlofdagen

Het proces van herplannen verloopt niet geautomatiseerd. Een medewerker van het team Vlaamse toetsen volgt de procedure zoals hierboven in hoofdstuk 1.2 beschreven: welke toetsmomenten zijn voor het betrokken leerjaar voorzien en wat is de beschikbare capaciteit. Op basis van die informatie stelt de medewerker een nieuwe datum voor aan de school, die deze bevestigt via e-mail. De nieuwe datum is meestal **vroeger** dan de oorspronkelijke toetsdatum.

Nadat de school de nieuwe datum bevestigt, wordt de school toegewezen aan een ander toetsmoment en worden er technische wijzigingen uitgevoerd. Ook dit zijn manuele handelingen. Er gaat wat tijd over vooraleer het nieuwe toetsmoment verschijnt in het Vlaamse toetsen Schoolloket. De school wordt verwittigd wanneer de toetsdatum is aangepast in het Schoolloket.

Het is en blijft **de verantwoordelijkheid van de school** om de toetsmomenten in de schoolkalender op te nemen en om vóór 30 september **contact op te nemen** met het team Vlaamse toetsen indien deelname aan het geplande toetsmoment niet lukt.

3. REGISTRATIEPERIODE

Tijdens de registratieperiode registreren scholen vrijstellingen, hulpmiddelen en maken ze leerlingengroepen aan. Dit is het startpunt voor het proces van toetsen klaarzetten (zie hoofdstuk 4. Toetsen klaarzetten). De **registratieperiode** start na de kerstvakantie en loopt (meestal) tot eind februari. De concrete start- en einddatum van de registratieperiode wordt jaarlijks vastgelegd.

Enkele weken voor de start van de registratieperiode worden de **gegevens van alle leerlingen** opgehaald uit **Discimus**². Tot het einde van de registratieperiode worden deze gegevens wekelijks geactualiseerd. Als een naam van een leerling of het statuut (AN/IAC) niet correct weergegeven wordt in het Vlaamse toetsen Schoolloket, kan het dat dit niet juist geregistreerd staat in Discimus. Scholen kunnen dit nagaan in het eigen softwarepakket. De Vlaamse toetsen maken gebruik van de officiële naam van leerlingen zoals gekend in het rijksregister. Verschillende andere educatieve toepassingen maken gebruik van de inschrijvingsnaam van de leerling, die kan verschillen van de officiële naam.

Vanaf de start van de registratieperiode, kunnen scholen in het Vlaamse toetsen Schoolloket:

- Vrijstellingen registreren (inclusief vrijstellingen voor de vragenlijst)
- Hulpmiddelen aanduiden
- Leerlingengroepen aanmaken

De **vrijstellingen** zijn relevant om de toetsen klaar te zetten. Leerlingen kunnen een vrijstelling krijgen voor Nederlands en/of wiskunde. Op basis daarvan worden de voor deze leerling relevante toetsen klaargezet. Dit geldt ook voor de kennismakingstoetsen.

De **hulpmiddelen** zijn relevant in het kader van [wetenschappelijk onderzoek](#).

De **leerlingengroepen** worden meegenomen in het proces van feedback. De school krijgt in het [feedbackdashboard](#) ook resultaten op het niveau van de leerlingengroepen te zien.

Wanneer de registratieperiode afgerond is, wordt een **databestand** gegenereerd met de geregistreerde informatie (vrijstellingen en hulpmiddelen). Dat bestand vormt de basis voor het proces om de toetsen klaar te zetten (zie hoofdstuk 4.3 Technisch proces van planningen toewijzen). Voor 2025 waren er 195.257 leerlingen geregistreerd in de registratiemodule over alle scholen heen, waarvan 48.015 leerlingen³ waren vrijgesteld en 9.082 geregistreerd waren met hulpmiddelen. Dit databestand bevat geen namen van leerlingen, enkel gepseudonimiseerde gegevens, en wordt vertrouwelijk behandeld volgens de AVG.

² Via Discimus wisselen de scholen op een snelle manier leerlingengegevens uit met het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). Voor meer informatie, zie: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/directies-administraties-en-besturen/tools-voor-scholen-en-centra/discimus/discimus-wat-hoe-en-waarvoor>.

³ Dit aantal is het gehele aantal leerlingen die vrijgesteld zijn. In deze cijfers zitten ook de leerlingen die niet vallen onder de verplichte doelgroep (opt-in en opt-out). Deze vrijstellingen gaan dus ook over leerlingen uit het buitengewoon onderwijs, leerlingen met een IAC-verslag, leerling die anderstalige nieuwkomer zijn (AN/OKAN).

4. TOETSEN KLAARZETTEN

Het klaarzetten van de toetsen is complex door het toetsdesign en het concept van unieke toetsen.

4.1. Het toets- en afnamedesign

Het Steunpunt Centrale toetsen in Onderwijs is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en analyseren van de Vlaamse toetsen. Er zijn [toetsen](#) voor het vak Nederlands en het vak wiskunde. De toets Nederlands meet leesbegrip en voor het vak wiskunde werden een breedtethema en meerdere dieptethema's ontwikkeld.

Elke school krijgt per leerjaar **twee toetsmomenten** toegewezen met in totaal **vier toetsen** en een optionele vragenlijst (zie hoofdstuk 4.2 Unieke toetsen).

- Tijdens het eerste toetsmoment leggen alle leerlingen in 2024 en 2025 de toets Nederlands en de breedtetoets wiskunde af.
- Tijdens het tweede toetsmoment in 2024 en 2025 krijgt elke school twee dieptethema's wiskunde toegewezen. De school weet niet op voorhand welke thema's de leerlingen krijgen. De leerlingen krijgen tijdens dit toetsmoment ook een optionele vragenlijst aangeboden.

Het Steunpunt bepaalt welke toetsen een school krijgt. De toewijzing houdt rekening met:

- De verdeling van de dieptethema's over scholen heen. Elk dieptethema wordt door ongeveer evenveel leerlingen in Vlaanderen afgelegd, om zo representatieve resultaten te verkrijgen.
- De afwisseling van de dieptethema's over schooljaren heen op school. Na enkele schooljaren heeft elke school alle dieptethema's minstens één keer afgelegd. Zo krijgt een school zicht op het volledige wiskundecurriculum.
- De onvoorspelbaarheid van de dieptethema's. Een school kan een dieptethema opnieuw krijgen voor ze alle dieptethema's heeft doorlopen. Zo kan een school niet op voorhand inschatten welke dieptethema's worden toegewezen waardoor de school niet gericht kan oefenen op de leerstof van de dieptethema's. Op die manier wordt de betrouwbaarheid van de toetsen verzekerd.
- De mogelijkheid om trends op schoolniveau te berekenen. Als een school een dieptethema voor de tweede keer aflegt, kan de school de resultaten vergelijken met de eerdere afname. De school krijgt een thema regelmatig opnieuw toegewezen. Zo kan de school veranderingen in de toetsresultaten voor een bepaald thema opvolgen.

4.2. Unieke toetsen

Het Steunpunt ontwikkelde toetsen voor meerdere leerjaren en doelgroepen. Hiervoor baseerden ze zich op de [eindtermen](#). De toets voor het vak Nederlands (leesbegrip) is dus niet één toets maar **meerdere unieke toetsen**:

- Unieke toets 1:
 - Leesbegrip 4de leerjaar lager onderwijs
- Unieke toets 2:
 - Leesbegrip 2de leerjaar secundair onderwijs A-stroom
- Unieke toets 3:
 - Leesbegrip 2de leerjaar secundair onderwijs B-stroom

De toets leesbegrip voor de leerlingen van het 2de leerjaar secundair onderwijs A-stroom is gebaseerd op andere eindtermen dan de toets leesbegrip voor het 2de leerjaar secundair onderwijs B-stroom. Er zijn dus unieke toetsen leesbegrip voor het 2de leerjaar secundair onderwijs A-stroom en voor het 2de leerjaar secundair onderwijs B-stroom.

Het principe van unieke toetsen geldt ook voor de breedtetoeets wiskunde (wiskundige problemen oplossen) en de dieptethema's wiskunde. Er zijn dus een groot aantal 'unieke toetsen' en elke unieke toets wordt aan één of meerdere doelgroep(en) gekoppeld.

Na de vier toetsen wordt een korte **vragenlijst** aangeboden aan leerlingen die niet zijn uitgeschreven voor deelname aan de vragenlijst. Deze vragenlijst bestaat uit verschillende onderdelen en is bedoeld om wetenschappelijk onderzoek te kunnen doen naar de resultaten van de Vlaamse toetsen. Elke leerling vult een algemeen onderdeel in en krijgt daarnaast nog één of twee andere specifieke onderdelen zodat niet elke leerling elk onderdeel moet invullen. Er zijn verschillende versies voor het lager en secundair onderwijs.

Er zijn dus ook voor de vragenlijst veel verschillende combinaties mogelijk van het algemene onderdeel met de verschillende specifieke onderdelen waarbij elke mogelijke combinatie een '**unieke vragenlijst**' vormt. Lees meer informatie over de vragenlijst op de [website van de Vlaamse toetsen](#).

4.3. Technisch proces van planningen toewijzen

De eerste dag na het einde van de registratieperiode start het technisch proces om de juiste toetsen klaar te zetten aan de hand van planningen. Een **planning** bestaat uit een unieke toetscombinatie, een vestigingsplaats en een toetsmoment. Voor de afname in 2025 waren er bijvoorbeeld 9246 planningen. Het proces start bij het toewijzen van de toetsen per leerling via een apart databestand en eindigt met het klaarzetten van de planningen op het toetsplatform.

Vanaf de start van de planningen is het technisch niet meer mogelijk om een toetsmoment te verplaatsen of vrijstellingen te registreren. Het databestand kan niet gewijzigd worden.

4.4. Veranderingen van school na de registratieperiode

Leerlingen kunnen tot laat in het schooljaar **veranderen van school, van leerjaar, van administratieve groep of een statuut** (IAC, AN) verkrijgen dat recht geeft op een vrijstelling aan de Vlaamse toetsen. Tussen het einde van de registratieperiode en het begin van de afname veranderden in 2025 (in het 4de leerjaar lager onderwijs en 2de leerjaar secundair onderwijs) wekelijks ongeveer 400 leerlingen.

Tot het einde van de registratieperiode worden de lijsten van leerlingen wekelijks **geactualiseerd**. Na het einde van de registratieperiode volgt het Schoolloket **achterliggend** de leerlingenbewegingen op in de

Discimus-databank. Dit betekent dat achter de schermen de wijzigingen technisch opgevolgd worden, maar dat een school dat niet ziet in de leerlingenlijst. De school ziet de update pas verschijnen in het Vlaamse toetsen Schoolloket van zodra de toetsen toegewezen worden aan de leerlingen (zie hoofdstuk 4.3 Technisch proces van planningen toewijzen) en dit verwerkt is. Dan wordt de vernieuwde leerlingenlijst getoond die daarna wekelijks geactualiseerd wordt.

Als leerlingen veranderen van school, leerjaar, administratieve groep of statuut wordt een toetscombinatie of een planning toegewezen aan de nieuwe situatie:

- Als een leerling verandert van **school**, wordt alle informatie in het Vlaamse toetsen Schoolloket bij de vorige school verwijderd en toegevoegd aan de huidige school. In het toetsplatform wordt de leerling ontkoppeld van de toetsen van de vorige school en worden nieuwe toetsen op de toekomstige toetsmomenten van de nieuwe school gekoppeld.
- Als een leerling verandert van **leerjaar** en hierdoor **niet langer tot de doelgroep** van de Vlaamse toetsen behoort, zullen er geen toetsen voor deze leerling meer klaarstaan in het toetsplatform. Bijvoorbeeld bij een leerling uit het 4de leerjaar die tijdens het schooljaar ingeschreven wordt in het 5de leerjaar, zullen de toetsen ontkoppeld worden.
- Als een leerling verandert van **leerjaar** en hierdoor **in de doelgroep** van de Vlaamse toetsen valt, terwijl dat voorheen niet het geval was, wordt alle benodigde informatie (zoals instellingsnummer, vestigingsplaats, administratieve groep, statuut) opgehaald, verschijnt de leerling in alle schermen van het Schoolloket en worden toetsen aan deze leerling gekoppeld (als deze geen IAC of AN-statuut heeft).
- Als een leerling verandert van **administratieve groep**, worden de toetsen geactualiseerd. Bijvoorbeeld bij een leerling uit het 2de jaar secundair onderwijs die van de A-stroom naar de B-stroom gaat, zullen er nieuwe toetsen klaargezet worden.
- Als een leerling een **IAC- of AN-statuut** verkrijgt, krijgt de leerling in het Schoolloket automatisch een vrijstelling en staan er geen toetsen meer klaar voor deze leerling in het toetsplatform. Het is niet meer mogelijk om de leerling alsnog te laten deelnemen omdat de registratieperiode verstreken is.

5. AFNAME VLAAMSE TOETSEN

5.1. Helpdesk en monitoring

De voorgaande technische stappen zorgen ervoor dat de juiste toetsen voor de juiste leerlingen op het juiste moment klaarstaan. Wanneer de leerling via het LeerID-leerlingloket op het toetsplatform inlogt, **verschijnen de toetsen op het tijdstip** van het voorziene toetsmoment. Er kan vroeger ingelogd worden op het toetsplatform, maar de toetsen worden pas zichtbaar vanaf het starttijdstip en verdwijnen op het einde van het voorziene toetsmoment.

Tijdens de afname zijn de medewerkers van het Steunpunt en het team Vlaamse toetsen achter de schermen bezig met het verzekeren van een vlotte afname. Zij ondersteunen de reguliere **helpdesk** bij

problemen die niet meteen oplosbaar zijn door de vaste medewerkers. Het is de bedoeling dat scholen, na het doorlopen van het stappenplan uit de eerste hulp bij afname, **tijdig contact opnemen** met de [helpdesk](#) als er zich **problemen** met de afname blijven voordoen op school. Dan kunnen de nodige stappen gezet worden om de afname alsnog vlot te laten verlopen of eventueel een inhaalmoment te voorzien.

Tijdens de afname **monitoren** het team Vlaamse toetsen van het departement Onderwijs en Vorming en de medewerkers van het steunpunt de deelname. Op het einde van elk toetsmoment wordt de participatiegraad van de voorziene scholen bekeken. Als er scholen zijn met een lage deelnamecijfers én de school nog geen contact opnam via de helpdesk, dan wordt **de school telefonisch of via mail gecontacteerd**. In sommige situaties wordt een inhaalmoment voorzien.

5.2. Planning van inhaalmomenten

Een school kan een [inhaalmoment](#) krijgen wanneer ze problemen ondervindt **tijdens** de afname. Hiervoor moet een school **dezelfde dag** nog contact opnemen met de helpdesk. Alleen dan kan er tijdig (aan het einde van de afnamedag) een manuele wijziging in de registratiemodule gebeuren. Als dat niet gebeurt, is een inhaalmoment niet meer mogelijk.

Na overleg wordt de datum van het eventuele inhaalmoment beslist en meegedeeld door de medewerkers van de helpdesk Vlaamse toetsen. Het is belangrijk dat de school het toegewezen inhaalmoment snel bevestigt.

Een inhaalmoment vindt zo kort mogelijk na het oorspronkelijke afnamemoment plaats, omdat de analyses pas kunnen starten wanneer een unieke toets afgelegd is door alle leerlingen die deze toets toegewezen kregen (zie hoofdstuk 6 Complexe analyses).

In de toetskalender (zie hoofdstuk 1.1 Periode bepalen) zijn enkele voor- en namiddagen vrijgehouden voor inhaalmomenten bij eventuele problemen die een impact hebben op meerdere scholen.

6. COMPLEXE ANALYSES

Tijdens de afname starten de onderzoekers al met de analyses. De afnameperiode is beperkt in tijd zodat de [toetsresultaten](#) nog binnen hetzelfde schooljaar beschikbaar zijn voor leerlingen en klassenraden.

De berekening van de vaardigheidsscores kan pas starten als een unieke toets afgelegd is door alle leerlingen van een leerjaar die deze toets toegewezen kregen. De data-analisten moeten beschikken over een volledige dataset om de psychometrische analyses te kunnen uitvoeren, zodat de meetschaal voor de vaardigheidsscores bepaald kan worden op basis van de volledige populatie of een grote representatieve steekproef.

In 2024 namen ongeveer 75.000 leerlingen per leerjaar deel, wat resulteerde in ongeveer 494.000 afgelegde toetsen (waarvan ongeveer 277.000 in het 4de leerjaar, 179.000 2SO A-stroom en 39.000 in 2SO B-stroom) waarvoor binnen enkele weken vaardigheidsscores berekend moesten worden.

Het aantal analyses blijft toenemen: in 2025 zullen de onderzoekers bijvoorbeeld dubbel zoveel (10 in plaats van 5) dieptethema's moeten analyseren in het 2de leerjaar secundair onderwijs A-stroom. Wanneer ook het 6de leerjaar lager en 6de leerjaar secundair onderwijs de toetsen zullen afleggen, zal dit aantal analyses verder verhogen.

CONCLUSIE

Aangezien de toekenning van toetsmomenten aan een school een proces is waarin rekening gehouden moet worden met verschillende factoren, is het **niet mogelijk om scholen zelf een toetsmoment te laten kiezen**. Het planningsproces van de Vlaamse toetsen bestaat uit verschillende stappen die samen een ketting vormen. Wijzig je één deel van de ketting, dan heeft dit ook een invloed op de andere delen van de ketting. Dit zorgt voor beperkingen in de mogelijkheden rond het herplannen van toetsmomenten, de vrijstellingen en inhaalmomenten.

De **toetsmomenten** worden bekend gemaakt op 30 april van het voorgaande schooljaar. Een aanvraag voor een ander toetsmoment kan tussen 30 april en 30 september, maar enkel wanneer er al voor de bekendmaking van de toetsmomenten een andere activiteit was vastgelegd. Het is de verantwoordelijkheid van de school om de toetsmomenten te noteren in de schoolkalender en bij problemen voor 30 september contact op te nemen via het voorziene webformulier. Een medewerker van het team Vlaamse toetsen bekijkt welke opties er zijn en stelt indien mogelijk een nieuwe datum voor.

Na de registratieperiode (meestal eind februari) gaat het technisch proces van het klaarzetten van toetsen van start en is het niet meer mogelijk om de geregistreerde **vrijstellingen** aan te passen. Het is dus belangrijk dat de registratie tijdig en zorgvuldig gebeurt. Een automatisch proces loopt wekelijks om leerlingen die veranderen van school, leerjaar, administratieve groep of statuut toch mee te nemen in dit technisch proces. Dit zorgt ervoor dat ook voor deze leerlingen juiste toetsen op het juiste moment zullen klaarstaan.

Het is van belang dat scholen bij problemen tijdens de afname diezelfde dag zo snel mogelijk contact opnemen met de helpdesk. Een **inhaalmoment** voorzien vraagt manuele handelingen die de dag zelf moeten gebeuren. Een inhaalmoment valt altijd zo kort mogelijk na het oorspronkelijk toetsmoment om het proces van analyses niet in gedrang te brengen.